

Nhóm 1, TT K2009

Báo cáo thực tập: Môn học Hệ thống nông nghiệp

Đánh giá các hệ thống canh tác chính ở đồng bằng sông Cửu Long

Tóm tắt

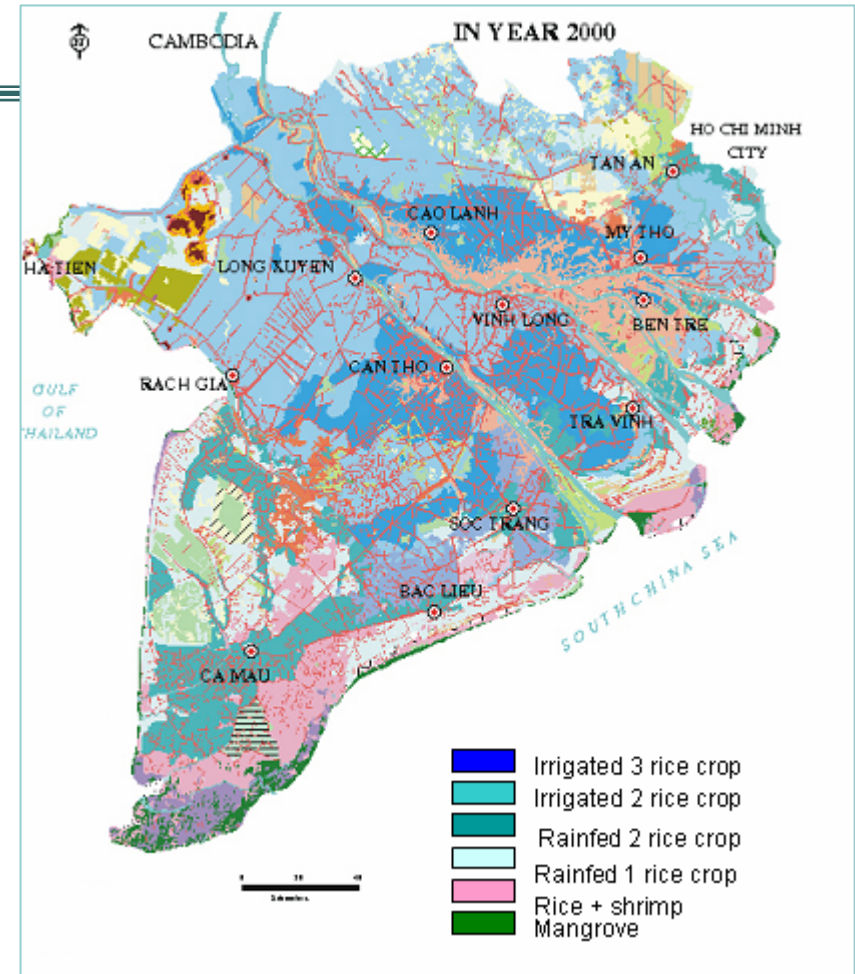
Nội dung báo cáo:

- + Khái quát và đánh giá chung về hệ thống canh tác ở Đồng bằng sông Cửu Long.
- + Phân tích mô hình hệ thống canh tác bền vững: VAC-B ở Cần Thơ

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Bản đồ sử dụng đất ở ĐBSCL

ĐBSCL, vùng đất màu mỡ nhờ bồi lắng phù sa của hệ thống sông Mekong, thích hợp cho trồng lúa và nhiều cây ăn trái, nuôi trồng thủy sản, ...

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Sự phát triển của nền nông nghiệp ở ĐBSCL gắn chặt với:

- Các điều kiện tự nhiên (đất và nước),
- Sự đào vét các hệ thống kênh (để sử dụng nguồn nước của sông Mekong),
- Quá trình định cư, cũng như
- Các điều kiện KT-XH, ...

✚ Sự tiến triển của các HTCT có thể chia làm 6 giai đoạn (Nguồn: Nguyễn Duy Cần, 2009)

1. Canh tác lúa thời kỳ "Oc-eo"
- ↓
2. Canh tác lúa nước cổ truyền
- ↓
3. Chuyển tiếp từ canh tác lúa cổ truyền sang lúa cao sản
- ↓
4. Sự phát triển của canh tác lúa
- ↓
5. Thâm canh các hệ thống canh tác trên nền lúa
- ↓
6. Các hệ thống canh tác bền vững

Các hệ thống canh tác

✚ Hệ thống canh tác lúa nước: gồm có lúa 1 vụ, lúa 2 vụ và lúa 3 vụ, với 80% diện tích lúa trồng cải tiến và xạ hàng.

- Trong đó lúa 3 vụ trồng phổ biến ở vùng phù sa, có thủy lợi, không bị ngập, hay có hệ thống đê bao
- Lúa 2 vụ trồng ở vùng lũ, đất phèn nhẹ đến trung bình, vùng nước trời (vùng ven biển)

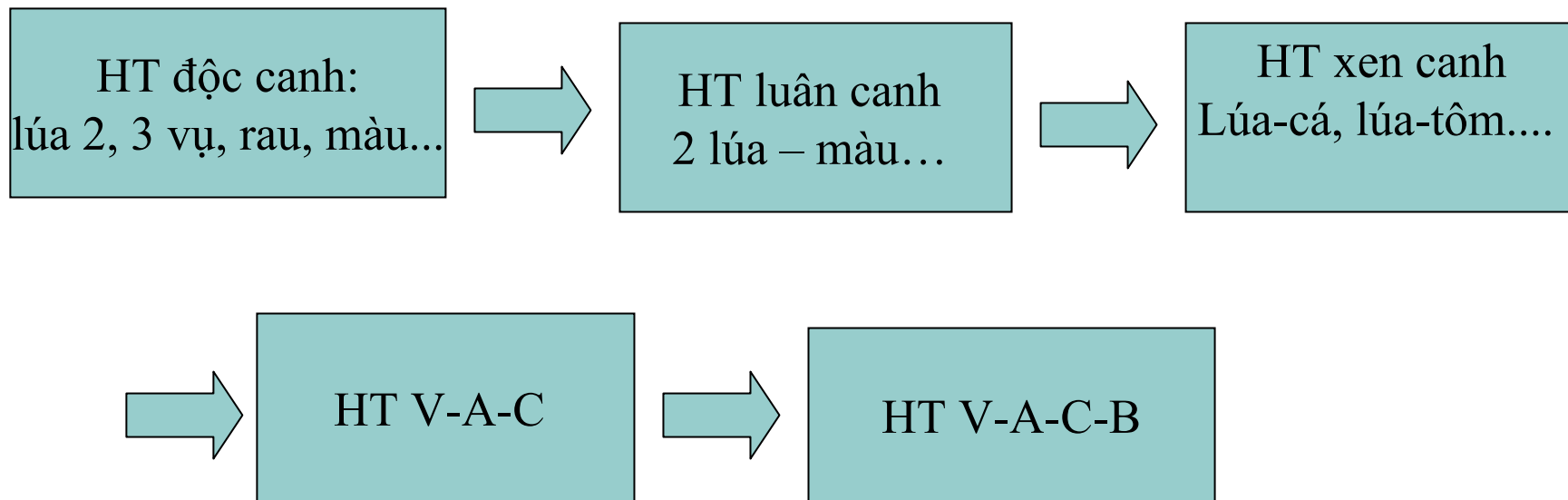

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Các hệ thống canh tác

- ✚ Hệ thống 2 lúa – màu: ở vùng có thủy lợi hay nước trời
- ✚ Hệ thống lúa – cá: ở vùng phù sa, nước lợ, ngập cạn
- ✚ Hệ thống lúa – tôm nước ngọt: vùng phù sa, nước ngọt
- ✚ Hệ thống lúa – tôm sú: vùng ven biển, nước lợ/mặn
- ✚ Hệ thống V-A-C: vùng phù sa, nước ngọt, không ngập hoặc ngập cạn
- ✚ Hệ thống V-A-C-B: Vùng phù sa, không ngập/ngập cạn ở trung tâm ĐBSCL

Nhìn nhận chung về mức độ bền vững của các HTCT ở ĐBSCL

Nhìn nhận chung về các HTCT ở ĐBSCL

- Các hệ thống canh tác độc canh mang tính rủi ro cao, không bền vững.
- Hệ thống luân canh 1 lúa-2 màu, 2 lúa-màu và xen canh lúa-cá, lúa-tôm mang lại hiệu quả kinh tế cao và bền vững hơn.
- Mô hình canh tác đa dạng nhiều thành phần kết hợp giữa trồng trọt, chăn nuôi và nuôi trồng thủy sản mang lại hiệu quả kinh tế cao và bền vững nhất.

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Hệ thống 2 lúa – màu:

Hệ thống lúa – cá

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Hệ thống lúa – tôm nước ngọt

Hệ thống lúa – tôm sú

Khái quát về HTNN ở ĐBSCL

Hệ thống V-A-C

Hệ thống V-A-C-B

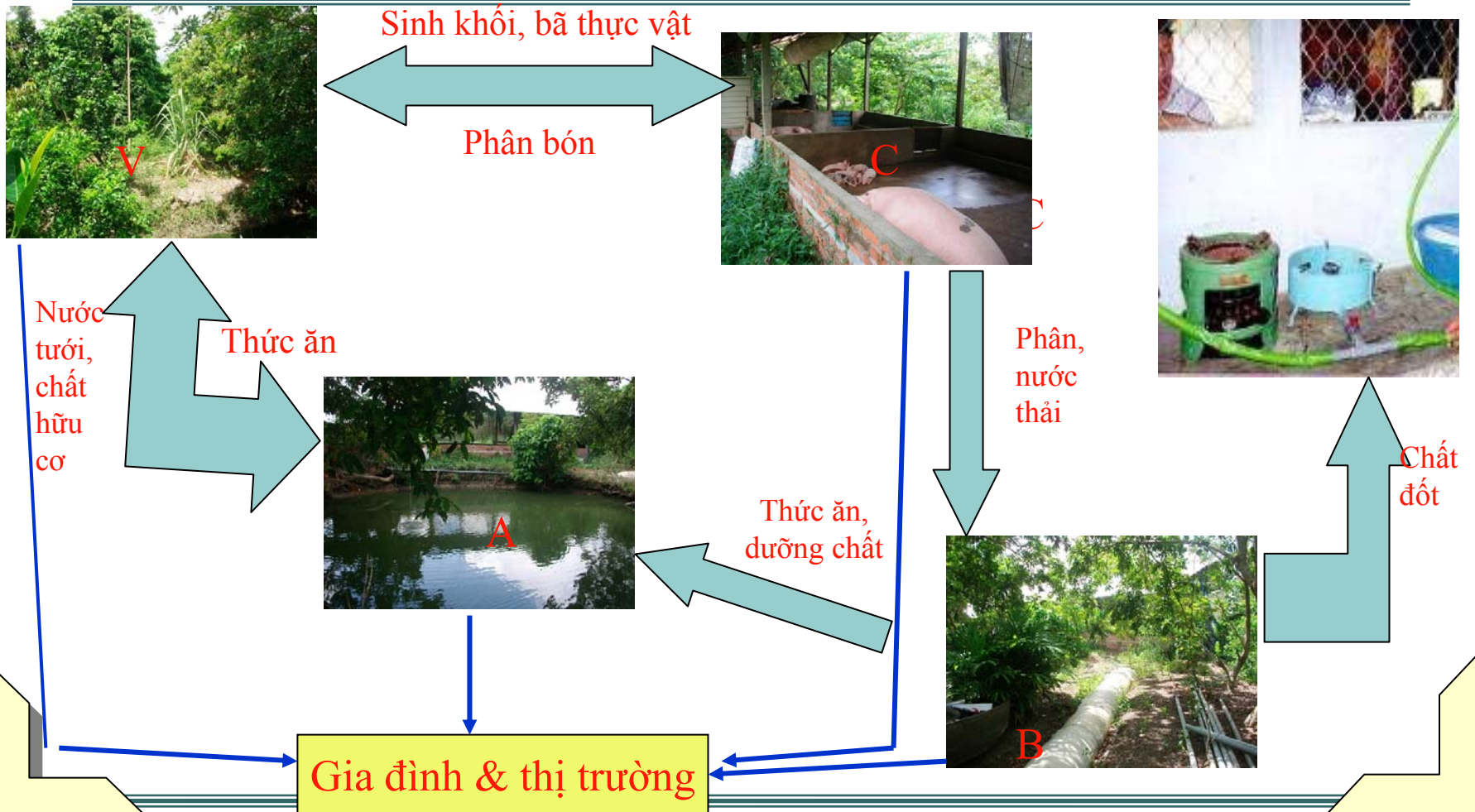

Mô hình VAC-B

Địa điểm: nông hộ Lê hoàng Thanh, xã Mỹ
Khánh, huyện Phong Điền, tỉnh Cần Thơ

MÔ HÌNH VAC-B

MÔ HÌNH VAC-B

Hợp phần:

Vườn: cây ăn quả: cam, quýt, xoài, nhãn, dâu, sầu
riêng,...

Ao: cá sặc Rằn (cá giống và cá thịt)

Chuồng: lợn

Hệ thống Bioga (túi ủ bioga)

MÔ HÌNH VAC-B

STT	Thuộc tính	Kết luận	Ghi chú
1	Khả năng sản xuất	Khá	Cho các sản phẩm cây trồng vật nuôi: trái cây, rau, lợn thịt, cá giống, cá thịt, chất đốt =>gia đình, xã hội
2	Tính ổn định	Cao	Hệ thống sản xuất trong nhiều năm, cho thu nhập ổn định
3	Tính tự chủ	Thấp	HT chăn nuôi phụ thuộc nguồn thức ăn, các hợp phần khác có tác động qua lại, ít bị phụ thuộc vào hệ thống bên ngoài
4	Tính công bằng	Cao	Sản phẩm của hệ được phân phối lại cho các thành phần và lợi nhuận thu được phục vụ sinh hoạt và cuộc sống cho các thành viên trong gia đình
5	Tính bền vững	Cao	Hệ thống vẫn có khả năng duy trì theo thời gian khi một trong các hợp phần gặp điều kiện bất lợi
6	Lợi nhuận	Cao	Có nhiều nguồn thu khác nhau, lợi nhuận cao so mặt bằng tại Cần Thơ
7	Tính đa dạng	Cao	Nhiều thành phần: cây ăn quả (cam, quýt, nhãn, xoài, sầu riêng,..) cá, lợn...

MÔ HÌNH VAC-B

Phân tích SWOT

S

- Bền vững, ổn định,
- Hợp phần đa dạng
- Các phần tử có khả năng tự nuôi nhau nên giảm chi phí đầu tư
- Hiệu quả kinh tế cao, sử dụng hiệu quả tài nguyên nông hộ
- Nông hộ có tinh thần học hỏi, tiếp thu các khoa học kỹ thuật, kinh nghiệm nuôi cá, heo, biogas.

W

- Lao động thiếu
- Vườn cây ăn trái chưa có quy hoạch, vườn tạp ít có hiệu quả kinh tế.
- Thiếu kỹ thuật canh tác cây ăn trái

O

- Chính sách của địa phương về phát triển nông nghiệp
- Sự hỗ trợ vốn, kỹ thuật từ các tổ chức trong và ngoài nước
- Bao tiêu sản phẩm của đại lý thu mua
- Trao đổi thông tin thuận lợi
- Không gây ô nhiễm môi trường

T

- Điều kiện giao thông không thuận lợi
- Phụ thuộc điều kiện tự nhiên
- Đòi hỏi kỹ thuật và quản lý
- Diện tích nhỏ nên đầu ra của sản phẩm chủ yếu là thị trường trong nước, giá không ổn định

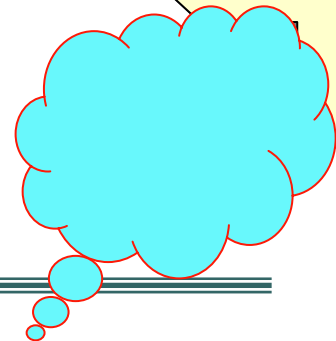
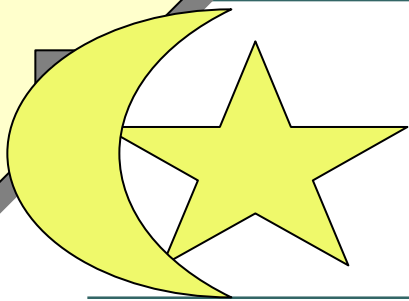
MÔ HÌNH VAC-B

Giải pháp:

-Cải tạo, quy hoạch vườn cây ăn quả để tăng hiệu quả kinh tế.

KẾT LUẬN

- Mô hình VAC- B ở Cần Thơ là một mô hình khép kín khá hoàn thiện. Các phần tử trong hệ thống có mối liên hệ mật thiết với nhau: Đầu ra của phần tử này là đầu vào của phần tử kia.
- HT mang lại thu nhập cho nông hộ, cung cấp thực phẩm cho thị trường, đảm bảo đời sống kinh tế hộ gia đình lại không gây ô nhiễm môi sinh
- HT có tính đa dạng, bền vững
- Là một mô hình điển hình để phát triển nền nông nghiệp bền vững
- Triển khai các mô hình trên diện rộng

Cảm ơn quý thầy cô và các anh chị đã lắng nghe!

